Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2024/6825

29.11.2024

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 21 oktober 2024

inzake het economisch, begrotings-, werkgelegenheids- en structuurbeleid van Malta

(C/2024/6825)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([1]), en met name artikel 3, lid 3,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad ([2]), waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de faciliteit") werd ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De faciliteit biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen door de Unie. In overeenstemming met de prioriteiten van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid, draagt de faciliteit bij aan het economisch en sociaal herstel en de uitvoering van duurzame hervormingen en investeringen, met name hervormingen en investeringen om de groene en de digitale transitie te bevorderen en de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. Zij helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen.

(2) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad ([3]) ("de REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de Unie geleidelijk onafhankelijker te maken van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. Dit zou moeten bijdragen tot energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en tegelijkertijd het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie vergroten. Malta heeft een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toegevoegd aan zijn nationale herstel- en veerkrachtplan om belangrijke hervormingen en investeringen te financieren die de REPowerEU-doelstellingen helpen verwezenlijken.

(3) Op 16 maart 2023 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030", als basis voor beleidsbeslissingen en met als doel te werken aan een groeibevorderend regelgevingskader. De mededeling schetst het concurrentievermogen ten aanzien van negen elkaar versterkende aanjagers. Van die aanjagers zijn de toegang tot particulier kapitaal, onderzoek en innovatie, onderwijs en vaardigheden en een goed functionerende eengemaakte markt de belangrijkste beleidsprioriteiten voor hervormingen en investeringen met als doel de huidige productiviteitsuitdagingen aan te pakken en het concurrentievermogen van de Unie en haar lidstaten op lange termijn op te bouwen. Op 14 februari 2024 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Het jaarverslag over de eengemaakte markt en het concurrentievermogen 2024". In die mededeling worden de sterktes en zwaktes van het concurrentievermogen van de eengemaakte markt van Europa beschreven. De ontwikkelingen van het jaar worden geschetst aan de hand van de negen geselecteerde aanjagers van het concurrentievermogen.

([1]) PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([3]) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(4) Op 21 november 2023 heeft de Commissie de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2024 vastgesteld en daarmee de aanzet gegeven van het Europees Semester 2024. Op 22 maart 2024 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan de prioriteiten van de analyse voor 2024, die rond de vier dimensies van concurrerende duurzaamheid zijn geconcentreerd. Op 21 november 2023 heeft de Commissie op basis van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad ([4]) ook het waarschuwingsmechanismeverslag 2024 vastgesteld, waarin zij Malta niet heeft genoemd als een van de lidstaten die mogelijk door onevenwichtigheden is geraakt of het risico loopt daardoor geraakt te worden, en waarvoor een diepgaande evaluatie nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie tevens een advies vastgesteld over het ontwerpbegrotingsplan van Malta voor 2024. De Commissie heeft ook een aanbeveling vastgesteld voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone en een voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2024 waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone ([5]) (de "aanbeveling van 2024 over de eurozone") op 12 april 2024 aangenomen en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid op 11 maart 2024.

(5) Op 30 april 2024 is het nieuwe kader voor economische governance van de Unie in werking getreden. Het kader omvat de nieuwe Verordening (EU) 2024/1263 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht, de gewijzigde Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad ([6]) over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten en de gewijzigde Richtlijn 2011/85/EU van de Raad ([7]) betreffende voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten. De doelstellingen van het nieuwe kader voor economische governance zijn het bevorderen van gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei en veerkracht door middel van hervormingen en investeringen en het voorkomen van buitensporige overheidstekorten. Het nieuwe kader voor economische governance bevordert ook de nationale verantwoordelijkheid en heeft een grotere focus op de middellange termijn, in combinatie met een doeltreffendere en meer samenhangende handhaving. Elke lidstaat moet bij de Raad en de Commissie een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn indienen. Een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn bevat de budgettaire, hervormings- en investeringstoezeggingen van een lidstaat, met een planningshorizon van vier of vijf jaar, afhankelijk van de normale duur van de nationale legislatuurperiode. Het netto-uitgaventraject ([8]) van de nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn moet voldoen aan de vereisten van Verordening (EU) 2024/1263, met inbegrip van de vereisten om de overheidsschuld aan het einde van de aanpassingsperiode op een plausibel neerwaarts pad te brengen of te houden of op een prudent niveau onder 60 % van het bruto binnenlands product (bbp) te houden en om het overheidstekort op middellange termijn onder de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen en/of te houden. Indien een lidstaat zich overeenkomstig de criteria van Verordening (EU) 2024/1263 verbindt tot een relevante reeks hervormingen en investeringen, kan de aanpassingsperiode met maximaal drie jaar worden verlengd. Om de opstelling van die nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn te ondersteunen, heeft de Commissie op 21 juni 2024 richtsnoeren gepubliceerd over de informatie die de lidstaten moeten verstrekken in hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn en jaarlijkse voortgangsverslagen. Overeenkomstig de artikelen 5 en 36 van Verordening (EU) 2024/1263 heeft de Commissie in voorkomend geval referentiepaden en technische informatie aan de lidstaten bezorgd. De lidstaten moeten hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn uiterlijk op 20 september 2024 indienen, tenzij de lidstaat en de Commissie een redelijke verlenging van de termijn overeenkomen. Overeenkomstig hun nationale wettelijke kaders kunnen de lidstaten hun ontwerpplannen voor de middellange termijn met hun nationale parlementen bespreken, de onafhankelijke begrotingsinstellingen vragen een advies uit te brengen en de sociale partners en andere nationale belanghebbenden raadplegen.

(6) In 2024 blijft het Europees Semester evolueren in overeenstemming met de uitvoering van de faciliteit. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de problemen die zijn aangehaald in de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de afgelopen jaren zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen van 2019, 2020, 2022 en 2023 blijven onverminderd van belang voor herstel- en veerkrachtplannen die zijn herzien, bijgewerkt of gewijzigd overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241.

([4]) Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Aanbeveling van de Raad van 12 april 2024 over het economisch beleid van de eurozone (PB C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad van 7 juli 1997 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Netto-uitgaven zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 2), van Verordening (EU) 2024/1263: "netto-uitgaven" zijn de overheidsuitgaven ongerekend i) rente-uitgaven; ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; iii) uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd; iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's; v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen, en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

(7) Op 13 juli 2021 heeft Malta overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Op grond van artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de in bijlage V bij die verordening opgenomen beoordelingsrichtsnoeren. Op 5 oktober 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Malta ([9]) vastgesteld, dat werd gewijzigd op 14 juli 2023 op grond van artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 om de maximale financiële bijdrage voor niet terug te betalen financiële steun bij te werken en het REPowerEU-hoofdstuk erin op te nemen ([10]). De tranches worden vrijgegeven als de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 verklaart dat Malta de desbetreffende in het uitvoeringsbesluit van de Raad vastgelegde mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Bevredigende verwezenlijking impliceert dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is teruggedraaid.

(8) Op 15 april 2024 heeft Malta zijn nationale hervormingsprogramma 2024 ingediend, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([11]). Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2024 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Malta over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.

(9) Op 19 juni 2024 heeft de Commissie het landverslag 2024 voor Malta gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Malta heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad tussen 2019 en 2023 heeft aangenomen, en werd de balans opgemaakt van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan door Malta. Op basis van die analyse werden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangepakt in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen. Ook werd de voortgang beoordeeld die Malta heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(10) Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens is het overheidstekort van Malta gedaald van 5,5 % van het bbp in 2022 tot 4,9 % in 2023, en is de overheidsschuld gedaald van 51,6 % van het bbp eind 2022 tot 50,4 % eind 2023. Zoals aangekondigd in de mededeling van de Commissie van 8 maart 2023, getiteld "Richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2024", zet de Commissie de eerste stap om op een tekort gebaseerde buitensporigtekort-procedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023, in overeenstemming met de bestaande wettelijke bepalingen. Op 19 juni 2024 heeft de Commissie een verslag op grond van artikel 126, lid 3, van het Verdrag uitgebracht. In dat verslag wordt de begrotingssituatie van Malta beoordeeld, aangezien het overheidstekort in 2023 de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp overschreed. In het verslag werd geconcludeerd dat de Commissie, in het licht van die beoordeling en rekening houdend met het advies van het Economisch en Financieel Comité op grond van artikel 126, lid 4, van het Verdrag, voornemens was in juli 2024 voor te stellen de buitensporigtekortprocedure ten aanzien van Malta in te leiden door de Raad aan te bevelen een besluit vast te stellen overeenkomstig artikel 126, lid 6, van het Verdrag waarbij wordt vastgesteld dat er voor Malta een buitensporigtekortsituatie bestaat.

(11) Op 12 juli 2022 heeft de Raad aanbevolen ([12]) dat Malta actie onderneemt om ervoor te zorgen dat de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven in 2023 in overeenstemming is met een algemene neutrale fiscale beleidskoers ([13]), rekening houdend met de aanhoudende tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor stijgingen van de energieprijzen en aan mensen die Oekraïne ontvluchten. Malta kreeg de aanbeveling klaar te staan om de lopende uitgaven aan te passen aan de veranderende situatie. Ook werd Malta aanbevolen meer overheidsinvesteringen te doen voor de groene en de digitale transitie, en voor energiezekerheid in het kader van het REPowerEU-initiatief, onder meer door gebruik te maken van de faciliteit en andere Uniefondsen. Volgens ramingen van de Commissie was de begrotingskoers ([14]) in 2023 contractief (0,6 % van het bbp), in een context van hoge inflatie. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 leverde een contractieve bijdrage aan de begrotings-koers van 1,6 % van het bbp op. Daarin zijn de met minder dan - 0,1 % van het bbp toegenomen kosten van de

([9]) Doc. ST 11941/21 INIT + ADD 1.

([10]) Uitvoeringsbesluit van de Raad van 14 juli 2023 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit van de Raad van 5 oktober 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Malta (doc. ST 11202/23 INIT + ADD 1).

([11]) Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022 over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Malta en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van Malta (PB C 334 van 1.9.2022, blz. 146).

([13]) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedraagt de potentiële outputgroei op middellange termijn van Malta, die wordt gebruikt als maatstaf voor de begrotingskoers, in 2023 nominaal 11,2 %, op basis van de gemiddelde reële potentiële groei over tien jaar en de bbp-deflator van 2023.

([14]) De begrotingskoers wordt afgemeten aan de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid — zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de begroting van de Unie wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn, en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), exclusief de tijdelijke COVID-19-crisismaatregelen, maar inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere Uniefondsen.

gerichte noodsteunmaatregelen voor huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor energieprijsstijgingen meegerekend. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven in 2023 was in overeenstemming met de aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022. In 2023 bedroegen de met subsidies uit hoofde van de faciliteit en andere Uniefondsen gefinancierde uitgaven 0,9 % van het bbp. De nationaal gefinancierde investeringen bedroegen 2,6 % van het bbp in 2023, een stijging van 0,1 procentpunt ten opzichte van 2022. Malta financierde aanvullende investeringen via de faciliteit en andere Uniefondsen. Malta financierde overheidsinvesteringen voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid, zoals de renovatie van particuliere en openbare gebouwen, waaronder ziekenhuizen en scholen, de elektrificatie van de vervoerssector en projecten in verband met de digitalisering van het openbaar bestuur en de particuliere sector. Die overheidsinvesteringen zijn deels uit de faciliteit en andere Uniefondsen gefinancierd.

(12) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het reële bbp groeien met 4,6 % in 2024 en 4,3 % in 2025 en zal de inflatie, gemeten aan de hand van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP), in 2024 2,8 % en in 2025 2,3 % bedragen.

(13) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het overheidstekort in 2024 4,3 % van het bbp bedragen, terwijl de overheidsschuldquote zal stijgen tot 52,0 % eind 2024. De daling van het tekort in 2024 weerspiegelt voornamelijk de beperkte groei van het intermediair verbruik en de loonsom, alsook de geleidelijke afschaffing van de kosten in verband met de herstructurering van de nationale luchtvaartmaatschappij. Volgens de ramingen van de Commissie is de begrotingskoers in 2024 contractief (1,3 % van het bbp).

(14) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen in 2024 uitgaven ten belope van 0,4 % van het bbp worden gefinancierd met niet terug te betalen steun ("subsidies") uit hoofde van de faciliteit, tegenover 0,2 % van het bbp in 2023. De met subsidies uit hoofde van de faciliteit gefinancierde uitgaven zullen hoogwaardige investeringen en productiviteitsverhogende hervormingen mogelijk maken zonder dat dit rechtstreekse gevolgen heeft voor het overheidssaldo of de overheidsschuld van Malta.

(15) Op 14 juli 2023 heeft de Raad Malta aanbevolen ([15]) een voorzichtig begrotingsbeleid te voeren, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([16]) in 2024 te beperken tot maximaal 5,9 %. De lidstaten is verzocht er bij het uitvoeren van hun begroting 2023 en het opstellen van hun ontwerpbegrotingsplannen voor 2024 rekening mee te houden dat de Commissie aan de Raad zou voorstellen om op een tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie nemen de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven van Malta in 2024 toe met 5,5 %, wat meer is dan de aanbevolen maximale groei. De netto primaire uitgaven in 2023 waren echter hoger dan ten tijde van de aanbeveling van de Raad van 14 juli 2023 werd verwacht (verschil van 0,8 % van het bbp). Indien de netto primaire uitgaven in 2023 gelijk waren gebleven aan die van die aanbeveling, zou het resulterende groeipercentage van de netto primaire uitgaven in 2024 meer dan 0,7 % van het bbp boven het aanbevolen groeipercentage hebben gelegen. Daarom bestaat volgens de beoordeling van de Commissie, na rekening te hebben gehouden met het basiseffect van de hoger dan verwachte netto-uitgaven in 2023, het risico dat de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven niet volledig in overeenstemming zijn met de aanbeveling.

(16) Bovendien heeft de Raad Malta aanbevolen om de geldende noodsteunmaatregelen voor energie in 2023 en 2024 zo snel mogelijk af te bouwen, en de daarmee samenhangende besparingen te gebruiken om het overheidstekort terug te dringen. De Raad heeft voorts aanbevolen dat, indien hernieuwde stijgingen van de energieprijzen nieuwe of voortgezette steunmaatregelen vereisen, Malta ervoor zou moeten zorgen dat dergelijke steunmaatregelen gericht zijn op bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, budgettair haalbaar zijn, en stimulansen voor energiebesparing behouden. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedragen de nettobegrotingskosten ([17]) van de noodsteunmaatregelen voor energie naar raming 1,7 % van het bbp in 2023, 2,0 % in 2024 en 1,0 % in 2025. Met name wordt ervan uitgegaan dat verlagingen van indirecte belastingen op energieverbruik en subsidies voor energieproductie die de hogere prijzen van ingevoerde elektriciteit en koolstofemissies moeten compenseren, in 2024 en 2025 van kracht zullen blijven ([18]). Hoewel rekening wordt gehouden met de uitdagingen waarmee Malta wordt geconfronteerd door zijn grote afhankelijkheid van energie-invoer en zijn blootstelling aan externe schokken die worden versterkt door de kleine omvang van zijn economie, zullen de noodsteunmaatregelen voor energie in 2023 en 2024 naar verwachting niet zo snel mogelijk worden afgebouwd. Het risico bestaat dat dit niet in overeenstemming is met de aanbeveling van de Raad. Bijgevolg zijn er geen daarmee gepaard gaande besparingen die kunnen worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen zoals aanbevolen door de Raad. De begrotingskosten van noodsteunmaatregelen voor energie ter bescherming van kwetsbare huishoudens en

([15]) Aanbeveling van de Raad van 14 juli 2023 over het nationale hervormingsprogramma 2023 van Malta en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2023 van Malta (PB C 312 van 1.9.2023, blz. 167).

([16]) Netto primaire uitgaven worden gedefinieerd als nationaal gefinancierde uitgaven ongerekend i) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; ii) rente-uitgaven; iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven, en iv) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

([17]) Het cijfer geeft het niveau weer van de jaarlijkse begrotingskosten van die maatregelen, inclusief inkomsten en uitgaven en, in voorkomend geval, ongerekend de inkomsten uit belastingen op uitzonderlijke winsten van energieleveranciers.

([18]) Voor maatregelen die volgens Malta tot eind 2024 van kracht blijven, is de aanname in de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie dat deze ook in 2025 begrotingsgevolgen hebben.

bedrijven worden geraamd op 0,2 % van het bbp in 2024 (tegenover 0,1 % in 2023), waarvan 0,2 % van het bbp het prijssignaal behoudt om de vraag naar energie te verminderen en de energie-efficiëntie te verhogen (tegenover 0,1 % in 2023).

(17) Daarnaast heeft de Raad Malta aanbevolen om nationaal gefinancierde overheids-investeringen in stand te houden en te zorgen voor een doeltreffende absorptie van subsidies uit hoofde van de faciliteit en van andere Uniefondsen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen de nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen naar verwachting stijgen van 2,6 % van het bbp in 2023 tot 2,8 % van het bbp in 2024. Dit is in overeenstemming met hetgeen de Raad heeft aanbevolen. De overheidsuitgaven die worden gefinancierd met inkomsten uit Uniefondsen, met inbegrip van subsidies uit hoofde van de faciliteit, blijven in 2024 naar verwachting stabiel op 0,9 % van het bbp.

(18) Op basis van de beleidsmaatregelen die op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bekend waren, wordt bij ongewijzigd beleid in 2025 een overheidstekort van 3,9 % van het bbp verwacht. De daling van het tekort in 2025 weerspiegelt voornamelijk de verwachte daling van de kosten van de steunmaatregelen voor energie. De overheidsschuldquote zal naar verwachting stijgen tot 52,6 % eind 2025.

(19) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Verwacht wordt dat die hervormingen en investeringen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld. Om het concurrentievermogen van Malta op lange termijn te stimuleren door middel van de groene en de digitale transitie, en tegelijk sociale rechtvaardigheid te waarborgen, is het van essentieel belang om binnen deze krappe termijn snel werk te maken van de doeltreffende uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk. Om uiterlijk in augustus 2026 de toezeggingen van het herstel- en veerkrachtplan na te komen, is het voor Malta van essentieel belang om de uitvoering van de hervormingen en de investeringen voort te zetten. De systematische betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, het maatschappelijk middenveld en andere relevante belanghebbenden blijft belangrijk om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan.

(20) In het kader van de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsfondsen moet Malta overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad ([19]) elk programma ondersteund door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie uiterlijk in maart 2025 toetsen aan onder meer de uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen 2024, en zijn nationale energie- en klimaatplan. Die toetsing vormt de basis voor de definitieve toewijzing van de financiering van de Unie die in elk programma is opgenomen. Malta heeft vooruitgang geboekt met de uitvoering van cohesiebeleidsprogramma's en de Europese pijler van sociale rechten, maar er blijft nog een aantal uitdagingen bestaan. Een snellere uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's is van cruciaal belang. De in de programma's overeengekomen prioriteiten blijven relevant. Investeringen in energie-efficiëntie en hernieuwbare energie zijn essentieel voor het realiseren van energiebesparingen, het versterken van de duurzaamheid in de energiesector en het verminderen van Malta's afhankelijkheid van internationale energiebronnen. Verdere investeringen in duurzame multimodale oplossingen en actieve mobiliteit zijn belangrijk om de verkeerscongestie terug te dringen en de emissies van het wegvervoer te beperken. Er zijn nog steeds inspanningen nodig om de duurzaamheid van het water- en afvalwaterbeheer te waarborgen. Bovendien zijn praktijken nodig op het gebied van de circulaire economie, waaronder het maximaliseren van het recyclingpotentieel, om het storten van afval terug te dringen en de recyclingdoelstellingen te halen. Daarnaast moet volwassenen-educatie worden bevorderd om de vaardighedenniveaus van de bevolking te verhogen en tekorten aan arbeidskrachten te verlichten. De sociale en arbeidsmarktintegratie van kwetsbare groepen moet verder worden bevorderd, met de nadruk op onderdanen van niet-EU-landen, personen met een handicap en gendergelijkheid. Malta zou ook kunnen gebruikmaken van het platform voor strategische technologieën voor Europa, dat is opgericht bij Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad ([20]), om de strategische autonomie van de Unie en het concurrentievermogen en de duurzaamheid van de industrie te ondersteunen.

([19]) Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([20]) Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) en tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG en Verordeningen (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 en (EU) 2021/241 (PB L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(21) Naast de economische en sociale uitdagingen die met het herstel- en veerkrachtplan en andere Uniefondsen worden aangepakt, heeft Malta te maken met verschillende extra uitdagingen in verband met kenmerken van het belastingstelsel die agressieve fiscale planning in de hand werken, onderwijs en vaardigheden, hernieuwbare energie en vervoer.

(22) Het aanpakken van agressieve fiscale planning blijft cruciaal om de belastingstelsels efficiënter en eerlijker te maken. Gezien de overloopeffecten van agressieve fiscaleplanningsstrategieën tussen de lidstaten is een gecoördineerd optreden ter aanvulling van de Uniewetgeving door middel van nationaal beleid van alle lidstaten van het grootste belang. Malta heeft stappen ondernomen om agressieve fiscaleplanningspraktijken aan te pakken door eerder overeengekomen internationale en Europese initiatieven uit te voeren, en heeft verder toegezegd de kwestie in zijn herstel- en veerkrachtplan aan te pakken. Als onderdeel van de hervormingsagenda van het plan heeft de Maltese regering een nieuwe wet aangenomen tot invoering van verrekenprijsregels, die sinds januari 2024 van toepassing is. De wet heeft tot doel de mogelijkheden tot winstverschuiving door ondernemingen te voorkomen. Malta heeft ook opdracht gegeven tot een onafhankelijke studie over uitgaande en inkomende betalingen (d.w.z. tussen inwoners van de Unie en niet-Unie-ingezetenen) om daarover passende wetgeving vast te stellen. Zolang Malta geen bronbelasting heft op rente-, dividend- en royaltybetalingen door in Malta gevestigde ondernemingen naar rechtsgebieden met een nultarief en laagbelastende jurisdicties (hier in de betekenis van een rechtsgebied met een wettelijk vennootschapsbelastingtarief van minder dan 9 %, het laagste wettelijke vennootschapsbelastingtarief in de Unie), of gelijkwaardige defensieve maatregelen — om ervoor te zorgen dat ondernemingen hun winsten niet onbelast naar niet-EU-landen kunnen verschuiven — blijft het risico van dubbele niet-belasting van die winsten hoog. Verder blijft de behandeling van in Malta gevestigde ondernemingen die er niet gedomicilieerd zijn, een risico van dubbele niet-belastingheffing vormen voor zowel ondernemingen als particulieren. Dit probleem zal slechts gedeeltelijk worden aangepakt door naleving van Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad ([21]), die alleen op grote ondernemingen van toepassing zijn zodra Malta deze ten uitvoer heeft gelegd.

(23) Tekorten aan geschoolde arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden vormen een knelpunt voor de toekomstige groei, het concurrentievermogen en de dubbele transitie. In het eerste kwartaal van 2024 werden tekorten aan arbeidskrachten gemeld als een factor die de productie in Malta beperkt, waarbij ongeveer twee keer zo vaak tekorten werden gemeld als gemiddeld voor de Unie in de dienstensector en de industrie. Meer dan twee van de drie bedrijven meldden moeilijk in te vullen vacatures voor banen waarvoor specialistische vaardigheden in informatie- en communicatietechnologieën nodig zijn. Uit de meest recente resultaten van het OESO-programma voor internationale studentenbeoordeling ("Programme for International Student Assessment" — PISA) blijkt dat Malta een van de hoogste percentages voor slechte prestaties in de Unie heeft, wat een ernstige uitdaging vormt voor de latere ontwikkeling van vaardigheden. In de hele sociaal-economische verdeling in Malta presteert ongeveer een op de drie 15-jarige studenten ondermaats op het gebied van wiskunde, lezen en wetenschappen. Het tekort aan leerkrachten is deels verholpen door vervangende leerkrachten met een kwalificatieniveau dat verschilt van of lager is dan wat vereist is voor volledig gekwalificeerde leerkrachten. Het aantal voortijdige schoolverlaters neemt af, maar blijft boven het Uniegemiddelde, waardoor het reeds grote aantal laaggeschoolde volwassenen toeneemt. Hoewel de deelname van volwassenen aan onderwijs en opleiding (de afgelopen twaalf maanden) in het algemeen in overeenstemming is met het Uniegemiddelde, is de deelname van laaggeschoolde volwassenen aan leeractiviteiten laag. Hoewel 63 % van de volwassenen in 2023 ten minste over elementaire digitale vaardigheden beschikte, zijn ook de verschillen in vaardigheidsniveaus aanzienlijk. Het percentage lerenden dat is ingeschreven in hoger secundair beroepsonderwijs en -opleiding blijft laag. Het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs door het besteden van bijzondere aandacht aan basisvaardigheden, het aanpakken van de tekorten aan leerkrachten en het prioriteren van de professionele ontwikkeling van leerkrachten om beter tegemoet te komen aan de leerbehoeften van leerlingen, en tegelijkertijd de relevantie van de Maltese onderwijs- en opleidingsstelsels voor de arbeidsmarkt in nauwe samenwerking met de sociale partners te vergroten, zijn van cruciaal belang om de zwakke onderwijsresultaten en het ernstige tekort aan en de grote discrepantie tussen vaardigheden te verminderen.

(24) De uitdaging voor Malta blijft groene economische groei tot stand te brengen, waarbij ontwikkeling en ecologische duurzaamheid in evenwicht zijn. De groene transitie van het land wordt afgeremd door de dominante rol van fossiele brandstoffen in zijn energiesysteem. Het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto-eindverbruik van energie van Malta bedroeg in 2022 13,4 %, een van de laagste percentages in de Unie. Dit ligt ver onder Malta's indicatieve aandeel energie uit hernieuwbare bronnen van 28 % als bijdrage aan het bindende streefcijfer van de Unie voor hernieuwbare energie voor 2030 van 42,5 %. Bijna alle geïnstalleerde capaciteit voor hernieuwbare energie is onshore zonne-energie, die langzaam toeneemt (met 4 % in 2023). De in het nationale herstel- en veerkrachtplan vermelde lopende hervorming, waarbij zonne-energie-installaties op bepaalde nieuwe gebouwen verplicht worden gesteld én de termijnen voor de verlening van vergunningen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie

([21]) Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad van 14 december 2022 tot waarborging van een mondiaal minimumniveau van belastingheffing voor groepen van multinationale ondernemingen en omvangrijke binnenlandse groepen in de Unie (PB L 328 van 22.12.2022, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

worden verkort, moet de uitrol van die installaties versterken. Malta heeft in zijn exclusieve economische zone een aanzienlijk potentieel voor zonne- en windenergie op zee. Dit potentieel blijft echter onbenut. Het vermogen van Malta om hernieuwbare energie uit te rollen en tegelijkertijd zijn energievoorzieningszekerheid te verbeteren, hangt ook af van zijn vorderingen bij de bouw van de tweede elektriciteitsinterconnector met Italië en de verdere versterking van zijn binnenlandse elektriciteitsnet, onder meer door investeringen in oplossingen voor energieopslag met behulp van batterijen.

(25) Het terugdringen van verkeerscongestie en de hoge emissies van het wegvervoer is een belangrijke prioriteit om de duurzaamheidsuitdaging aan te pakken. De broeikasgasemissies van het wegvervoer zijn met 23,3 % gestegen ten opzichte van 2005. Personenauto's zijn goed voor 86 % van het passagiersvervoer in Malta en dit neemt nog toe. Congestie blijft de grootste uitdaging voor vervoer in Malta, en is ook van invloed op het concurrentievermogen van de eilanden, en de inspanningen moeten daarom aanzienlijk worden opgevoerd. Om alternatief collectief vervoer over zee te bevorderen, bouwt Malta met steun van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling een netwerk van binnenhavenveerboten uit door de aanlandingplaatsen voor veerboten te verbeteren. Voorts is Malta van plan duurzame multimodale stedelijke mobiliteit te stimuleren door 17,5 km schone stedelijke vervoersinfrastructuur te ontwikkelen via cohesiefondsen, met inbegrip van voetpaden en fietspaden.

(26) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2024 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer door middel van hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2024 over de eurozone. Voor Malta dragen de aanbevelingen 1, 2, 3 en 4 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede, derde en vierde aanbeveling die zijn vastgesteld in de aanbeveling van 2024 over de eurozone,

BEVEELT AAN dat Malta in 2024 en 2025 de volgende acties onderneemt:

1. het budgettair-structurele plan voor de middellange termijn tijdig indienen; in overeenstemming met de vereisten van het hervormde stabiliteits- en groeipact de groei van de netto-uitgaven ([22]) in 2025 beperken tot een percentage dat verenigbaar is met, onder meer, de doelstelling om het overheidstekort terug te dringen in de richting van de in het Verdrag vastgestelde referentiewaarde van 3 % van het bbp, en de overheidsschuld op een prudent niveau te houden op de middellange termijn; de noodsteunmaatregelen voor energie uiterlijk in de winter van 2024/2025 afbouwen. Om de resterende risico's van agressieve fiscale planning aan te pakken, een bronbelasting op uitgaande betalingen invoeren of gelijkwaardige defensieve maatregelen nemen, en de regels voor niet-gevestigde ondernemingen wijzigen;

2. snelle en doeltreffende uitvoering blijven geven aan het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, en ervoor zorgen dat de hervormingen en investeringen uiterlijk in augustus 2026 tot een goed einde zijn gebracht; de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's versnellen; in het kader van de tussentijdse evaluatie van die programma's blijven focussen op de overeengekomen prioriteiten, en daarbij de kansen die het platform voor strategische technologieën voor Europa biedt om het concurrentievermogen te verbeteren, in overweging nemen;

3. de kwaliteit en de relevantie voor de arbeidsmarkt van onderwijs en opleiding versterken om de zwakke onderwijsresultaten en het ernstige tekort aan en de grote discrepantie tussen vaardigheden aan te pakken, met name door de basisvaardigheden van leerlingen en de professionele ontwikkeling van leerkrachten te bevorderen;

4. de uitrol van hernieuwbare energie versnellen door middel van grootschalige projecten en kleinschalige investeringen in directe energieproductie en -verbruik; de verkeerscongestie aanpakken door het openbaar vervoer te verbeteren en efficiënter te maken en de investeringen in infrastructuur voor "zachte mobiliteit" te verhogen.

Gedaan te Luxemburg, 21 oktober 2024.

Voor de Raad

De voorzitter

NAGY I.

([22]) Overeenkomstig artikel 2, punt 2), van Verordening (EU) 2024/1263 wordt verstaan onder "netto-uitgaven": de overheidsuitgaven ongerekend rente-uitgaven, discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd, nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's, cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen, en eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.